

ŠAJĀ NUMURĀ:

■ Abonējiet
"Latvijas
Lopkopi"
pastā!... 3

■ Grozījumi
noteikumos par lauk-
saimniekiem paredzēto
dīzeļdegvielu... 4

■ Raimonda
Ribikauskā – lauku uzņē-
mēju iedrošinātāja... 6

■ Novērtē
pārtikas
ražo-
šanas
tradīci-
jas Latvijā... 7

■ Ēriks Dreibants vada
meistarklasi lauku
pavāriem... 8

■ Risinājumi laukaugu
audzēšanā saimniecību
sējumos... 9

■ "Agrotechnica" –
lielākā lauksaimniecības
tehnikas izstāde
pasaulē... 11

■ Vērtē zaļināšanas
prasību izpildi... 12

■ Pieprasījums pēc aitu
gaļas augš mēreni... 12

■ Cerības uz piena tirgus
atdzīvošanos... 13

■ Gūst idejas jauniešu
pasākumu
organizēšanai... 13

■ Svarīgākie datumi,
kurus lauku uzņēmējs
nedrīkst aizmirst
2016. gada janvārī... 14

■ No spārdeļiem un
zemenēm līdz cilvēku
izklaidēšanai... 15

*Kaut mazliet žēl, ka gads ir atkal galā,
Tū tomēr smaidi – jaunais nāk,
Lai laimes daudz, lai bēdas garām,
Ar prieku sirdi gadu sāk!
Knuats Skujenieks*

LAUKU ATTĪSTĪBA

NOSKAIDROTI KONKURSA "LAUKIEM BŪT!" UZVARĒTĀJI

Satrauktas sejas, mazliet trīcošas rokas, nedrošība balsī... Tā sākās 26. novembra rīt Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos, kur 12 jaunieši no visas Latvijas bija ieradusies, lai prezentētu savas biznesa idejas.

No marta līdz pat augustam jaunieši visos LLKC birojos Valsts Lauku tīkla pasākuma "Atbalsts lauku jauniešiem uzņēmējdarbības veicināšanai" ietvaros centīgi mācījās par būtiskākajām lietām uzņēmējdarbības sākšanai, – no idejas ģenerēšanas, uzņēmējdarbības un grāmatvedības pamatiem, līdz sarežģītājam,

bet vitāli svarīgajai lietai – ekonomisko aprēķinu veikšanai. Parāvēli tam jaunieši, konsultantu atbalstīti un iedrošināti, mēģināja "salikt savas idejas uz papīra", uzrakstot biznesa plānu.

Tie, kuri vēlējās startēt konkursā "Laukiem būt!", pēc mācībām turpināja uzlabot savas biznesa idejas, pētīt konkurentus, rēķināt un plānot, lai papildinātu mācībās iesāktos biznesa plānus, kopā ar konsultantiem saprast, kurā tabulā katrs skaitlis ir jāraksta, un kāpēc šis skaitlis ir tāds un ne citāds.

► 2. lpp.

LAUKIEM BŪT!

► 1. lpp.

Jāsaka, ka šis darbs tiešām jauniešiem nebija viegls, finanšu aprēķini ir sarežģītākā lieta visā biznesa plānā, un cilvēks, kurš prot izgatavot fantastiskas lietas no koka, papīra vai auduma, un ir dvēselē mākslinieks, tos uzskata par tikpat sarežģītu lietu kā ķīniešu alfabētu.

Taču jaunieši ir apņēmības pilni, un, par spīti laika trūkumam, zināšanu robiem, kuri darba procesā bija jāaizpilda, un dažādiem citiem šķēršļiem, atrada sevī gribasspēku un motivāciju neapstāties un biznesa plānu sagatavot tā, lai to varētu iesniegt konkursa žūrijai vērtēšanai. Kopā šogad konkursā "Laukiem būt!" biznesa plānus iesniedza 52 jaunieši.

Konkursa darbu vērtēšana notika divās kārtās. Oktobrī labāko biznesa ideju autori katrā reģionā prezentēja biznesa idejas pirmās kārtas žūrijai – LLKC biroju uzņēmējdarbības un ekonomikas konsultantiem un biroju vadītājiem. Reģionu uzvarētāju biznesa plāni tālāk tika nodoti otrās kārtas žūrijai.

Labākos jauniešu darbus otrajā kārtā vērtēja gan LLKC Centra eksperti – ekonomikas, lauku attīstības un finanšu jomas speciālisti, gan arī pieaicinātie eksperti no dažādām iestādēm un dažādām darbības jomām – Zemkopības ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas Jauno zemnieku kluba, AS "DNB Nord banka", VAS "Latvijas Attīstības finanšu institūcijas Altum" un publisko un privāto partnerattiecību biedrības "Ziedzeme".

Biznesa idejas aizstāvēt 26. novembrī ieradās 12 jaunieši. Darbi tika sadalīti trīs kategorijās – trīs idejas tika aizstāvētas lauksaimniecības nozarē, trīs – par produkcijas pievienotās vērtības radīšanu jeb mazo pārtikas pārstrādi, un visvairāk – sešas idejas – nelauksaimniecības nozarēs, jo šī ir visplašāk pārstāvētā grupa.

Idejas bija ļoti dažādas, un prieks, ka jaunieši ir izdomas un idejām bagāti. Nelauksaimniecības ideju sadaļā

Foto: Aleksandrs Graudiņš

Konkursa "Laukiem būt!" laureāti kopā ar pasākuma organizētājiem

finālā iekļuva tādas biznesa idejas kā mobilās redzes pārbaudes uzņēmuma izveide, trušu un citu kažokzvēru sprostus izgatavošana, tūrisma pakalpojumu sniegšana par rūķu tēmu, vilnas un lina izstrādājumu izgatavošana, kā arī dažādu priekšmetu ražošana no koka, tai skaitā stēļu un koka braucamrīku gatavošana.

Pārtikas pārstrādes kategorijā lielākoties bija idejas par augļu un ogu pārstrādi. Bet tās nav tikai sulas un sukādes, kas jau tradicionāli piepildījušas tirgu, bet arī pastilas un augļu – ogu konfektes gan salmiņu, gan arī gliemezīšu veidā, kas paver ceļu uz patērētāja sirdi.

No lauksaimniecības nozares idejām vislielāko ievēribu guva šķirnes trušu audzēšana, garšaugu audzēšana podiņos un daudznozaru saimniecība, kurā plānots audzēt cidonijas, puķuzirņus un ražot it kā zināmu, bet tomēr netradicionālu mēslojuma veidu – nātru vircu.

Vērojot, ka jaunieši aizstāv savas biznesa idejas, kā pamato un argumentē, kā liek žūrijai noticēt, ka tieši viņu ideja ir vislabākā un dzīvotspējīgākā, esam gandarīti par to, ka jaunieši ir pārliecināti par sevi, savām spējām un vēlmi īstenot idejas. Līdz ar to žūrijai bija tiešām grūti izvērtēt, kuram jauniem piešķirt augstāko novērtējumu, jo katrā idejā bija unikāla un katrs jaunijs bija pelnījis būt vislabākais. Galu galā lēmums tika pieņemts, taču jaunieši vēl nedēļu –

līdz 4. decembrim gaidīja tā paziņošanu. Viņi atzina, ka visu nedēļu ar uztraukumu gaidījuši žūrijas vērtējumu.

Tā 4. decembrī jaunieši cits ar citu, ar saviem konsultantiem un žūrijas komisiju tikās vēlreiz, taču šoreiz jau svinīgā gaisotnē, gaisā virmojot svētku sajūtai. Apbalvošanas pasākums notika Ģederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejā, skatot apsveikuma dziesmām, uzrunām un veiksmes vēlējumiem.

Konkursa uzvarētāji

Kategorijā "Ideja nelauksaimniecībā" pirmo vietu ar ideju par koka braucamrīku (sniega skrejslēpes bērniem) ražošanu izcīnīja Artūrs Immermanis. Otro vietu ieguva Edgars Novikovs, kurš plāno izveidot mobilo redzes pārbaudes laboratoriju IK "ON-Ride". Savukārt dalīto 3./4. vietu saņēma Linda Džeriņa-Riekstiņa ar projektu par vilnas izstrādājumu ražošanu SIA "Varnnas", kā arī Ģirts Ozols ar ieceri izveidot galda aužamo stēļu un citu koka izstrādājumu darbnīcu. Atzinības rakstus pasniedza Dagnijai Braņmanei un Aināram Dudarjonokam par ieceri radīt lauku tūrisma objektu "Mežarūķi", kā arī Edgaram Salmiņam par projektu dzīvnieku sprostus ražošanai.

Pirmo vietu kategorijā "Uzņēmējdarbības ideja lauksaimniecības nozarē" ieguva Sandra Grundštoka ar projektu "Šķirnes trušu audzētavas ideja".

► 3. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

AKTUALITĀTES

ABONĒJIET "LATVIJAS LOPKOPI" PASTĀ!

Jau kopš novembra žurnālu "Latvijas Lopkopis" nākamajam gadam iespējams abonēt gan pasta nodaļās, gan "Latvijas Pasta" interneta mājaslapā: <https://abone.pasts.lv/lv/katalogs/>.

Jau tagad saku lielu paldies lasītājiem, kuri mūsu izdevumu abonējuši uz pusgadu un gadu. Mēs, žurnāla veidotāji, esam saglabājuši iespēju abonentiem pie žurnāla tikt lētāk, ja to abonē uz ilgāku termiņu. Viena žurnāla cena ir 2,90 eiro, žurnāls pusgadam – 16,20 (ietaupījums 1,20 eiro), gadam – 32,40 eiro (ietaupījums 2,40 eiro). Mēs vienmēr priecāsimies par jūsu viedokli un gaidīsim idejas rakstiem, ko varat sūtīt uz e-pastu: lopkopislv@inbox.lv.

Paldies visiem, kuri zvanījuši, dalījušies pārdomās par saimniekošanu un nav lieguši ieteikumus publikācijām! Paldies arī lasītājiem, kuri laipni atsaukušies, kad mēs zvanām un vaicājam domas par konkrētā brīža aktualitātēm! Jūsu viedoklis mums ir nozīmīgs.

Paldies jums, lasītāji, par atbalstu, kas mums ir būtisks! Specializēta

nozāres žurnāla izdošana nav viegls darbs. Mums jāreķinās gan ar krīzēm, kas piemeklē lauksaimniekus, gan ar izmaiņām nozarē, kas liek pārdomāt uzsvarus, kas liekami žurnāla saturā. Pēc Zemkopības ministrijas ziņām, kopš 2010. gada piena saimniecību skaits Latvijā samazinās ar ātrumu 2000 saimniecību gadā, 97% no šīm saimniecībām ir mazās ar 1–5 govīm. Taču mazo saimniecību skaits joprojām ir liels – 83% no 20 473 saimniecību kopskaita. Gluži pretēja tendence redzama gaļas liellopu sektorā, – te saimniecību skaits audzis no dažiem simtiem pirms pieciem gadiem līdz 4391 šobrīd. Dzīvnieku skaits – 63 090, šogad vien bijis kāpums par 14%, lielā mērā "pateicoties" piena krīzei, kas liek domāt, lai dažādotu saimniekošanu. Tāpat audzis arī aitu ganāmpulku daudzums, sasniedzot 4054 saimniecības, kurās aitu skaits kopā ir lielāks par 100 tūkstošiem. Var teikt, ka gaļas lopu un aitu audzēšana Latvijā atgriežas, un šajās nozarēs strādājošajiem, tāpat kā piensaimnie-

kiem, nepieciešamas zināšanas un informācija. Nenoliedzami, šajā ziņā palīgos var ņemt interneta resursus, taču, kā atzīst ne viens vien zinātnieks, – svarīgi tomēr saprast, cik un vai kāda amerikāņa, vācieša vai angļa padoms ir derīgs Latvijas apstākļiem. Tādēļ mēs, "Latvijas Lopkopja" veidotāji, sadarbībā ar nozares speciālistiem turpināsim būt jums tas uzticamais informācijas avots, kas dos iespēju uzzināt, vērtēt un pieņemt labākos lēmumus, lai saimniekošana kļūtu veiksmīgāka. **■**

Iveta Tomsone, žurnāla "Latvijas Lopkopis" galvenā redaktore

2. lpp.

Otro vietu šajā nominācijā nepiešķirā, bet trešo vietu ieguva divi jaunieši – Sanita Zunda ar ideju par garšaugu audzēšanu podiņos, kā arī Gundega Sebre par ideju attīstīt dārzkopību z/s "Ziediņi".

Kategorijā "Produkcijas pievienotās vērtības radīšana" pirmo vietu ieguva Ieva Sprīža, kura piedāvā dabas gardumus ar "odziņu" – našķus no svaigām ogām ar samazinātu cukura daudzumu. Otro vietu ieguva Kaspars Ločmelis un Santa Krilovska ar ideju par sīrupa ražošanu no bērzu un kļavu sulām. Trešajā vietā – Undīne Eihe ar projektu "Augļu un ogu pārstrādes izveide piemājas saimniecībā "Kaktiņi".

Pirmās vietas ieguvējs katrā nominācijā saņem 2500 eiro savas idejas īstenošanai, otrās vietas – 1800, bet trešās – 1000 eiro. Atzinības rakstu saņēmējiem piešķir 500 eiro savu ieceru īstenošanai.

Žūrijas speciālbaldas

Speciālbaldas piešķirā arī žūrijas komisijas locekļi. Artūrs Immermanis tika pie papildu 400 eiro naudas balvas no AS "DNB Nord banka", Undīne Eihe saņēma dāvanu no Jauno Zemnieku kluba, Edgars Novikovs – no "Latvijas Attīstības finanšu institūcijas Altum" un Kaspars Ločmelis ar Santu Krilovsku – no publisko un privāto partnerattiecību biedrības "Ziedzeme".

Motivē jauniešus turpināt iesākto

Pēc apsveikumiem un kopīgas priekā un uzvaru iemūžināšanas fotografijās jauniešus uzrunāja z/s "Klīves" komercdirektors Māris Šņickovskis, kurš pastāstīja jauniešiem gan par saimniecības darbību, gan deva dažādus padomus, kas jauniešiem noderētu, veidojot un attīstot savu uzņēmējdarbību, piebilstot, ka, par spīti saspringtajiem darbiem, kas uzņēmējdarbībā ir un vienmēr būs, nedrīkst aizmirst arī par sevi, atrodot līdzsvaru

starp darbu un atpūtu.

Pasākuma nobeidumā jauniešus padomāt par saviem sapņiem aicināja lektors Alekss Daume. Viņš lika klātesošajiem analizēt, atzīstot pašiem sev, kas ir tas, kas visvairāk nepatīk, un kā to pārvērst par kaut ko pozitīvu, uz virzību vērstu, noskaidrot, kas ir katra stiprās īpašības un kā vārdā mēs darām to, ko esam iecerējuši. Lekcijas beigās katrs klātesošais bija definējis savu sapni, kas balstīts uz to, ko vislabāk prot un kas šķiet tiešām svarīgi. Tas motivēja jauniešus turpināt domāt par būtisko, lai dzīves steigā nepazaudētu savu īsto mērķi.

Jaunieši atzina, ka gan mācības, gan konkurss "Laukiem būt!" ir bijuši ļoti vērtīgi ne tikai ar iegūtajām zināšanām un naudas balvām, bet arī ar līdzīgi domājošu jaunu cilvēku iepazīšanu, kontaktu loka paplašināšanu un pārlicības nostiprināšanu par saviem spēkiem. Lai izdodas! **■**

Inita Krivašonoka,

LLKC Lauku attīstības nodaļas vadītāja

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

GROZĪJUMI NOTEIKUMOS PAR LAUKSAIMNIEKIEM PAREDZĒTO DĪZEĻDEGVIELU

“Latvijas Vēstnesī” 17. novembrī publicēti grozījumi MK 14.04.2015. noteikumos Nr. 194 “Kārtība, kādā piemēro samazināto akcīzes nodokļa likmi iezīmētai (marķētai) dīzeļdegvielai (gāzeļļai, ko izmanto lauksaimniecības produkcijas ražošanai, lauksaimniecības zemes apstrādei un meža vai purva zemes apstrādei, kurā kultivē dzērvenes vai mellenes, kā arī zemes apstrādei zem zivju dīķiem”.

No 30. oktobra lauksaimniekiem paredzētā dīzeļdegviela tiek marķēta. Saskaņā ar noteikumos izdarītajiem grozījumiem marķēto degvielu izmanto:

1) traktortehnikā un lauksaimniecības pašgājējmašīnās lauksaimniecības produkcijas ražošanai, lauksaimniecības zemes apstrādei un tādas meža vai purva zemes apstrādei, kurā kultivē dzērvenes vai mellenes, kā arī zemes apstrādei zem zivju dīķiem;

2) kravas pašpārvadājumiem saskaņā ar likuma “Par akcīzes nodokli” 18. panta 5.¹ daļu un normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā veicami kravas pašpārvadājumi.

Noteikumi precizē, ka lauksaimniecības produkcijas ražotājs, kas ir tiesīgs iegādāties marķētu dīzeļdegvielu, drīkst pārvietoties pa koplietošanas autoceļiem ar traktortehniku, lauksaimniecības pašgājējmašīnām un likuma “Par akcīzes nodokli” 18. panta 5.¹ daļā minētajiem kravas automobiļiem, kuros ir iepildīta marķēta dīzeļdegviela. Attiecībā uz kravas automobiļiem, kuros izmanto marķēto degvielu, likumā “Par akcīzes nodokli” ir noteikts, ka marķēto degvielu atļauts izmantot lauksaimniecības produkcijas ražotāja saražoto vai izaudzēto lauksaimniecības produktu pašpārvadājumiem Latvijas Republikā, ja pašpārvadājumus veic pats lauksaimniecības produkcijas ražotājs vai viņa darbinieks, izmantojot lauksaimniecības produkcijas ražotāja īpašumā esošu kravas automobili (kurā sēdvietu skaits, neskaitot vadītāja sēdvietu, nepārsniedz divas sēdvietas).

Valsts ieņēmumu dienests atbilstoši kompetencei organizē mehānisko transportlīdzekļu pārbaudi, lai pārlicinātos, vai marķēto dīzeļdegvielu transportlīdzekļu dzinējos izmanto tikai tās personas, kas to ir saņēmušas saskaņā ar normatīvajos aktos paredzēto kārtību, un vai marķētā dīzeļdegviela tiek lietota šo MK noteikumu Nr. 194 paredzētajiem mērķiem. Pārbaudes laikā Valsts ieņēmumu dienesta darbiniekiem ir tiesības paņemt degvielas paraugus no attiecīgo mehānisko transportlīdzekļu degvielas sistēmas (arī no degvielas tvertnes).

Jauns likums gada pārskatu sagatavotājiem

“Latvijas Vēstnesī” 12. novembrī publicēts jauns likums – “Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums”. Pirmo reizi gada pārskati saskaņā ar šo likumu būs jā sagatavo, sākot ar 2016. pārskata gadu. Par 2015. gadu pārskati ir jā sagatavo saskaņā ar šobrīd spēkā esošo “Gada pārskata likumu”.

Minimālā mēnešalga 2016. gadā ir noteikta

370 eiro apmērā

Grozījumi likumā “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”

Likumā “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 29. oktobrī izdarītie grozījumi papildina likuma 9. pantu (kas nosaka ar IIN neapliekamos ienākumus) ar jaunu pozīciju – ar brīvprātīgā darba veikšanu saistīto personificēto izdevumu kompensācijas, kuras brīvprātīgā darba veicējam atbilstoši brīvprātīgā darba līguma noteikumiem sedz brīvprātīgā darba organizētāji. Ir arī precizēts šo kompensāciju uzskaitījums:

a) par ēdināšanu, viesnīcu (naktsmītņi), ceļa (transporta) izdevumiem, degvielu, apģērbi un apmācību – Ministru kabineta noteiktā sastāva un normu ietvaros un kuru kopējais apmērs taksācijas gada laikā (neatkarīgi no izmaksātāja) nepārsniedz 1000 eiro;

b) par veselības un dzīvības apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem brīvprātīgā darba veikšanas laikā, ja normatīvie akti paredz brīvprātīgā darba organizētājam obligātu pienākumu nodrošināt šādu nelaimes gadījumu apdrošināšanu;

c) par civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu attiecībā uz trešajām personām (izņemot sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu), ja normatīvie akti paredz brīvprātīgā darba organizētājam obligātu pienākumu nodrošināt šādas civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu;

d) par veselības pārbaudēm, ja normatīvie akti paredz brīvprātīgā darba organizētājam obligātu pienākumu nodrošināt šādas veselības pārbaudes.

Atgādinu, ka no 2016. gada 1. janvāra stāsies spēkā jauns likums – “Brīvprātīgā darba likums”, kas reglamentē brīvprātīgā darba organizēšanu.

Zināms minimālās mēnešalgas apmērs 2016. gadā

Ministru kabineta 24.11.2015. noteikumi Nr. 656 “Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu”, kas publicēti 26. novembrī, nosaka minimālās algas apmēru 2016. gadā.

Minimālā mēnešalga ir noteikta 370 eiro apmērā (šogad – 360 eiro).

Būtiskas izmaiņas ir saistībā ar minimālās stundas likmes apmēru. Līdz šim noteikumos vienmēr bija noteikta fiksēta stundas likme. Jaunie noteikumi paredz, ka minimālo stundas likmi aprēķina, izmantojot šādu formulu:

► 5. lpp.

Labklājības ministrijas mājaslapā (<http://www.lm.gov.lv/text/2525>) ir ievietots stundas likmes aprēķins 2016. gadam:

Normālā darba laika stundu skaits mēnesī un minimālās stundas tarifa likmes apmērs (5 darba dienu nedēļa un 40 stundas nedēļā) pa mēnešiem			Normālā darba laika stundu skaits mēnesī un minimālās stundas tarifa likmes apmērs (6 darba dienu nedēļa un 40 stundas nedēļā) pa mēnešiem		
Mēnesis	Normālā darba laika stundu skaits mēnesī	Minimālā stundas tarifa likme, eiro	Mēnesis	Normālā darba laika stundu skaits mēnesī	Minimālā stundas tarifa likme, eiro
Janvāris	168	2,2024	Janvāris	172	2,1512
Februāris	168	2,2024	Februāris	167	2,2156
Marts	184	2,0109	Marts	181	2,0442
Aprīlis	168	2,2024	Aprīlis	172	2,1512
Maijs	176	2,1023	Maijs	174	2,1264
Jūnijs	176	2,1023	Jūnijs	174	2,1264
Jūlijs	168	2,2024	Jūlijs	172	2,1512
Augusts	184	2,0109	Augusts	181	2,0442
Septembris	176	2,1023	Septembris	174	2,1264
Oktobris	168	2,2024	Oktobris	172	2,1512
Novembris	176	2,1023	Novembris	174	2,1264
Decembris	176	2,1023	Decembris	179	2,0670
Normālā darba laika stundu skaits mēnesī un minimālās stundas tarifa likmes apmērs pusaudžiem un darbiniekiem, kuri pakļauti īpašam riskam (5 darba dienu nedēļa un 35 stundas nedēļā) pa mēnešiem			Normālā darba laika stundu skaits mēnesī un minimālās stundas tarifa likmes apmērs pusaudžiem un darbiniekiem, kuri pakļauti īpašam riskam (6 darba dienu nedēļa un 35 stundas nedēļā) pa mēnešiem		
Mēnesis	Normālā darba laika stundu skaits mēnesī	Minimālā stundas tarifa likme, eiro	Mēnesis	Normālā darba laika stundu skaits mēnesī	Minimālā stundas tarifa likme, eiro
Janvāris	147	2,5170	Janvāris	151	2,4503
Februāris	147	2,5170	Februāris	146	2,5342
Marts	161	2,2981	Marts	158	2,3418
Aprīlis	147	2,5170	Aprīlis	151	2,4503
Maijs	154	2,4026	Maijs	152	2,4342
Jūnijs	154	2,4026	Jūnijs	152	2,4342
Jūlijs	147	2,5170	Jūlijs	151	2,4503
Augusts	161	2,2981	Augusts	158	2,3418
Septembris	154	2,4026	Septembris	152	2,4342
Oktobris	147	2,5170	Oktobris	151	2,4503
Novembris	154	2,4026	Novembris	152	2,4342
Decembris	154	2,4026	Decembris	157	2,3567

4. lpp.

$TL_{min} = MDA/h$, kur:
 TL_{min} – minimālā stundas tarifa likme eiro;
MDA – valstī noteiktā minimālā

mēneša darba alga (2016. gadā 370 eiro);

h – normālā darba laika stundu skaits mēnesī (piecu dienu darba nedēļa un 40 stundas nedēļā vai piecu

dienu darba nedēļa un 35 stundas nedēļā, vai sešu dienu darba nedēļa un 40 stundas nedēļā, vai sešu dienu darba nedēļa un 35 stundas nedēļā), tai skaitā svētku dienu stundu skaits, ja darbinieks neveic darbu svētku dienā, kas iekrīt darbiniekam noteiktajā darba dienā.

Tas nozīmē, ka stundas likme katru mēnesi būs atšķirīga, jo normālā darba laika stundu skaits pa mēnešiem atšķiras.

Darbiniekiem, kuriem noteikta summētā darba laika uzskaites sistēma un kuri nostrādājuši pārskata periodā vairāk nekā normālā darba laika ietvaros noteikto darba laiku (stundas), pārskata perioda beigās, aprēķinot virsstundu piemaksu, izmanto pārskata perioda vidējo minimālo stundas tarifa likmi, kuru aprēķina pēc formulas:

$TL_{minv} = MDA * n/hp$, kur:

TL_{minv} – pārskata perioda vidējā minimālā stundas tarifa likme virsstundu piemaksas aprēķināšanai eiro;

MDA – valstī noteiktā minimālā mēneša darba alga;

n – kalendāra mēnešu skaits pārskata periodā;

hp – normālā darba laika stundu skaits pārskata periodā, tai skaitā svētku dienu stundu skaits, ja darbinieks neveic darbu svētku dienā, kas iekrīt darbiniekam noteiktajā darba dienā.

Pārskata perioda vidējās minimālās stundas tarifa likmes virsstundu piemaksas aprēķināšanai aprēķināšanas piemērs par pārskata periodu 2016. gada janvārī – martā:

$TL_{minv} = MDA * n/hp$, kur:

TL_{minv} – pārskata perioda vidējā minimālā stundas tarifa likme virsstundu piemaksas aprēķināšanai eiro;

MDA – valstī noteiktā minimālā mēneša darba alga (370);

n – kalendāra mēnešu skaits pārskata periodā (3 mēneši);

hp – normālā darba laika stundu skaits pārskata periodā, tai skaitā svētku dienu stundu skaits, ja darbinieks neveic darbu svētku dienā, kas iekrīt darbiniekam noteiktajā darba dienā (168 stundas janvārī + 168 stundas februārī + 184 stundas martā = 520 stundas pārskata periodā).

$TL_{minv} = 370 * 3/520 = 2,1346$ eiro.

Linda Puriņa, LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja

LEPOJAMIES!

RAIMONDA RIBIKAUSKA – LAUKU UZNĒMĒJU IEDROŠINĀTĀJA

Atzinības Krusta kavaliers. Tik lepmi nu var uzrunāt LLKC Dobeles nodaļas konsultanti Raimonu Ribikausku. Apbalvojumu par uzņēmējdarbības attīstīšanu lauku reģionos valsts svētkos, 18. novembrī, Raimondai pasniedza Valsts prezidents Raimonds Vējonis.

Augstajam apbalvojumam Raimonu izvirzīja Latvijas Lauku sieviešu apvienība, kurā viņa aktīvi darbojas. Pati Raimonda atzīst, ka apbalvojums bijis negaidīts, bet patīkams pārsteigums, jo nu jau ilgus gadus tieši viņa ir tā, kas Bauskas un nu arī Dobeles novadā mudina, iedrošina un ar padomu palīdz uzsākt biznesu un noticēt pašam sev. Kur Raimonda atrod tos darboties gribēšos un varošos cilvēkus, ja nepārtraukti dzirdam – no laukiem visi brauc prom? Viņa saka: “Kaut ko jau cilvēki vienmēr grib darīt. Tad viņi padzird, ka es tāda esmu, uzmeklē mani un pastāsta savu ieceri. Uzreiz nevienam nesaku “jā” vai “nē”. Vispirms tiekamies saimniecībā, lai redzētu, kas un kā tur jau izveidots, noskaidrotu, kāds konkrētais cilvēks ir kā personība. Kad rodas iespēja izmantot Eiropas naudu, to vēlas saņemt visi, taču man ir jāsaprot, vai visi spēs “pacelt” šo naudu, lai vēlāk to nenāktos atmaksāt. Tādēļ vispirms veicam nepieciešamos sagatavošanās darbus.”

Raimonda atzīst, ka lielākā daļa grībētāju ir gatavi rakstīt projektus Eiropas naudas piesaistei. Tomēr bieži gadās arī tā, ka cilvēks atsakās no šīs ieceres, jo ir sapratis, ka nespēs īstenot visas prasības. Līdz šim Raimonda galvenokārt palīdzējusi rakstīt projektus sabiedriskām idejām LEADER programmas ietvaros, kur pie naudas tiek gandrīz visi. Šoruden viņa pirmo reizi palīdzējusi rakstīt projektus mazo lauku saimniecību atbalstam. “Grūti pateikt, cik daudzi no šajā programmā iesniegtajiem projektiem saņems akceptu to īstenošanai. Vēl jāpagaida. Mani pārsteidza kas cits, gatavojot šos pieteikumus. Ļoti daudzi saimnieki ne reizi līdz šim nebija pieteikušies platībmaksājumiem, kas pieejami jau no 2004. gada. Pat pēc desmit gadiem ir cilvēki, kuri neko par šādu iespēju nav zinājuši. Viņi sēž mājās un ne par ko īsti neinteresējas, – mūsu rīkotos seminārus viņi nav apmeklējuši, tādējādi arī informācija līdz viņiem nav nonākusi. Daži

Foto: Dainis Arbidāns

Arī kolēģi LLKC sveic Raimonu ar augsto apbalvojumu

Raimondas Ribikauskas veikums

- Izstrādājusi mikrokredītu programmu lauku sievietēm uzņēmējām;
- Ar viņas atbalstu visā Latvijā mikrokredītu programmā uzņēmējdarbību sākuši vairāk nekā 150 sieviešu vadīti uzņēmumi;
- Veicinājusi mājažāšanu regulējošās likumdošanas sakārtošanu;
- Ikdienā aktīvi konsultē un iedrošina sākt savu biznesu daudzus lauku iedzīvotājus.

pat atzina, – tālāk par veikalu neejam. Ko lai saka, – pie katra staba saimniekam būtisko informāciju nepieliksim,” norāda konsultante.

Raimonda uzsver, ka informācija pašlaik pieejama daudzviet, cilvēkam pašam jāiziet no mājas un jāseko tam, kas aktuāls viņa laucīnā notiek. Turklāt konsultantiem darba apjoms tikai pieaug un nevar cerēt, ka viņš spēs ieiet katrā pagasta sētā, lai uzzinātu, vai kādam nav laba biznesa ideja.

Pirms kļūt par LLKC konsultanti, Raimonda 18 gadus saimniekoja savā sētā un audzināja bērnus. Kad bērni

aizgājuši savā dzīvē, gribējies rast kādu sev tīkamu nodarbi. “Sākumā LLKC vairāk darīju papīra darbus, lai apjaustu, kas ir kas. Uzreiz par konsultantu reti kurš var sākt strādāt, jo ikdienas dzīve laukos krietni vien atšķiras no tās, kādu to redzam “uz papīra” uzliktu. Mācījos šīs lietas savienot, jo skolā to nemāca – konsultantam jāspēj sniegt atbildes uz visiem jautājumiem no dažādiem skatpunktiem,” atzīst Raimonda.

Viņa smeļ, ka darbu esot tik daudz, ka reizēm gadoties arī kaut ko nezināt: “Man nav grūti piezvanīt speciālistiem vai augstāk stāvošām iestādēm, lai saņemtu atbilstošu skaidrojumu.” Spēja noskaidrot nepieciešamo, izrādās, ir viens no Raimondas trumpjiem. Ja kādai uztraucošai iestādei liels saimnieks baidās vaicāt padomu, lai netiktu sodīts, kad gadījies kļūdīties, tad Raimondai šis cilvēks atļaujas atzīt savu problēmu, kuras risinājumu konsultantei nav par grūtu noskaidrot. Ieguvēji abi – saimnieks zina risinājumu, Raimonda – spēj atbildēt citiem, kam gadījies kas līdzīgs.

Ilze Rūtenberga-Bērziņa,
LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

PĀRTIKA

NOVĒRTĒ PĀRTIKAS RAŽOŠANAS TRADĪCIJAS LATVIJĀ

Novembrī Latvijā ieradās pārstāvji no Igaunijas, lai iepazītos ar Latvijas nacionālajiem produktiem un pārtikas ražošanas tradīcijām. Braucienā piedalījās desmit dažādu Igaunijas organizāciju pārstāvji, to starpā Zemkopības ministrijas pārstāve, vietējo rīcības grupu pārstāvji u. c. Īpaša interese brauciena laikā tika pievērsta produktiem ar Eiropas Komisijas (EK) reģistrā iekļautajām aizsargātas ģeogrāfiskās cilmes, ģeogrāfiskās izcelsmes un tradicionālās īpatnības norādēm.

Norādītie marķējumi izstrādāti ar mērķi aizsargāt tradicionālus, vietējus un pēc īpašām tradīcijām gatavotus pārtikas produktus no ļaunprātīgas to nosaukumu izmantošanas, informēt patērētājus par šo produktu ģeogrāfisko izcelsmi, kvalitāti un ražošanas tradīcijām, kā arī veicināt to konkurētspēju piesātinātā tirgū. Īpaši lielu nozīmi produktu marķēšanai ar šīm zīmēm piešķir Itālijā, Spānijā un Francijā.

Latvijā ir pieci produkti ar šāda veida marķējumiem, Lietuvā – astoņi, savukārt Igaunijā vēl neviens no produktiem nav marķēts ar EK norādēm. Lai gan visās Eiropas Savienības (ES) valstīs normatīvais regulējums aizsargātas ģeogrāfiskās cilmes, ģeogrāfiskās izcelsmes un tradicionālās īpatnības norādēm ir vienāds, kā norādīja igauņu viesi, uzmanība tiek vērsta uz nacionāliem un reģionāliem produktu marķējumiem. Līdz ar to gan ražotājiem, gan sabiedrībai ir pārāk maz informācijas par ES līmeņa marķējumiem, to ieviešanas kārtību un ieguvumiem no tā. Arī Latvijā īpašu vietējo produktu ražotāji galvenokārt informēti par vietējo marķējumu iespējām.

Igauņu grupas viesošanās laikā tikāmies ar Zemkopības ministrijas un Pārtikas un veterinārā dienesta pārstāvjiem, kas iepazīstināja ar iepriekš minēto norāžu ieviešanu Latvijā. Apmeklējām arī trīs ražotājus, kuriem ir tiesības ražot attiecīgi trīs dažādus produktus ar EK marķējumu.

Sklandraušā pagatavošanas tradīcijas

Kolkā brīvdienā mājā „Ūši” pie Dženetas Marinskas iepazīsināties ar

Foto: Guna Šulce

Sklandrauši

Viešņas no Igaunijas iepazīst Latvijas pieredzi

sklandraušā pagatavošanas tradīcijām un unikālo recepti, kuras pamatā ir sekojošas sastāvdaļas: rupja maluma rudzu milti, kartupeļi un burkāni. Sklandrausim piešķirta Garantētas tradicionālās īpatnības produkta norāde, izpildot norādījumus, ka produkts tradicionāli šajā teritorijā lietots vismaz 30 gadus, turklāt ir apliecinājumi par šī produkta gatavošanas tradīciju nodošanu no paaudzes paaudzē. Sklandrausis 2013. gadā kļuva par pirmo produktu Latvijā, kurš ieguvis marķējumu kā ES aizsargāts Latvijas produkts.

Carnikavas nēgi

Carnikavas nēgi ir līdz šim vienīgais produkts Latvijā, kas ieguvis Aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi. Tas nozīmē, ka šis produkts ir raksturīgs tikai šim noteiktajam ģeogrāfiskajam apgabalam, turklāt vismaz vienam no produkta gatavošanas posmiem jānotiek ierobežotā ģeogrāfiskā apgabalā. Carnikavas nēgi ES ģeogrāfiskās izcelsmes norādi saņē-

muši šī gada sākumā, kam palīdzīgu roku sniegusi arī pašvaldība. Šobrīd

Carnikavas nēģus nodrošina divi

zvejnieki un septiņi nēģu pagatavotāji.

Latvijā ar aizsargātas ģeogrāfiskās cilmes, ģeogrāfiskās izcelsmes un tradicionālās īpatnības norādēm reģistrētie produkti ir arī Latvijas lielie pelēkie zirņi un Jāņu siers, kas attiecīgi cilmes vietas aizsardzības un garantētās tradicionālās īpatnības norādes ieguvuši pēdējos pāris mēnešos. Igaunijas Lauku Tīkla pārstāve Reve Lambura norādīja, ka Zemkopības ministrija šobrīd gatavo vadlīnijas ražotāju grupām par norāžu ieguves kārtību. Savukārt darba grupa, kas apciemoja Latviju, gatavojas Igaunijas produkta „sūlt” (gaļa želejā) piešķiršanai Ģeogrāfiskās izcelsmes norādes iegūšanai. **IT**

Guna Šulce, LLKC

Lauku attīstības nodaļas projektu vadītāja

PĀRTIKA

ĒRIKS DREIBANTS VADA MEISTARKLASI LAUKU PAVĀRIEM

Vēloties veicināt vietējo ražotāju produkcijas plašāku izmantošanu pašvaldību iepirkumos, īpaši – skolēnu ēdināšanā, LLKC organizēja meistarklasi lauku izglītības iestāžu pavāriem šefpavāra Ērika Dreibanta vadībā. Par to jau informējām mājaslapā, bet tagad ieskatš pasākumā – “Lauku Lapas” lasītājiem.

Meistarklases galvenā ideja bija parādīt, kā izglītības iestāžu audzēkņu – skolēnu un bērnudārzu – ēdienkartē bieži ierastos ēdienus aizstāt ar svaigiem un sezonāliem Latvijas produktiem veselīgā un gardā maltītē. To “3 pavāru restorānā – Tam labam būs augt” Rīgā demonstrēja iecienītais pavārs. LLKC sadarbībā ar pašvaldībām veica aptauju par potenciāli uzaicinātajiem speciālistiem visos centra birojos, gan nedodot iespēju piedalīties pakalpojuma nodrošināšanas firmu pārstāvjiem, bet – patiesi īstiem pavāriem.

Galvenais kritērijs pavāru atlasē bija tas, ka viņiem jābūt progresīviem, ar vēlmi apgūt ko jaunu, lai vēlāk to izmantotu praksē un dalītos apgūtajās zināšanās ar apkārtnē esošo skolu pavāriem. Patīkami, ka šādas ziņas, ka tas notiek, saņemam no reģioniem.

Lauku pavāriem ierodoties, viņus sagaidīja sakārtotas darbavietas ar visu nepieciešamo. Galdu krāšņi rotāja rudens vislatviskākie dārzeņi no Dobeles novada bioloģiskās saimniecības “Vizbulī”, ko vada Laima Herberga.

Pasākuma koncepcija bija sekojoša: no vietējiem, svaigiem un sezonāliem dārzeņiem, kā arī no zivs un gaļas kopā ar pavārmeistaru Dreibantu gatavot veselīgus un garšīgus ēdienus saskaņā ar Ministru kabineta noteikumos Nr. 172 “Par uztura normām izglītības iestāžu izglītojamiem, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju klientiem un ārstniecības iestāžu pacientiem” noteiktajām enerģētiskās vērtības un uzturvērtības normām.

Ēriks Dreibants ar saviem palīgiem no restorāna personāla kopā ar meistarklases dalībniekiem pagatavoja septiņus ēdienus. Piemēram, balto pupiņu biezeni ar rapšu eļļu un plāno graudu maizi; burkānu un ķirbju

Foto: Māris Millers

Meistarklases dalībnieki kopā ar pavāru Ēriku Dreibantu

krēmzupu ar rudzu maizes grauzdiniem; kartupeļu fondānu ar mencas fileju un cukini salsu u. c.

Pavārs dalījās ar gudrībām, kā šķietami vienkāršus produktus pagatavot ar citu garšas buketi. Stāstīja par produktu kvalitātes noteikšanu, proporcijām, kā arī atklāja vairākus noslēpumus, kā pasniegt veselīgus ēdienus bērniem, pastāstot par vairākiem ēdienu gatavošanas un pasniegšanas tehniskajiem paņēmieniem.

Ēriks Dreibants par veselīgu ēdienu gatavošanu izglītības iestādēs: “Man ir divi bērni, piecus un septiņus gadus veci. Zinu, cik grūti “iebarot” ko veselīgu. Cilvēki, kuri strādā skolās un bērnudārzos par pavāriem, veic “neiespējamo misiju”. Spēju tikai apbrīnot, kā viņi tiek ar to galā. Visu cieņu!”

Runājot ar pavārēm, diemžēl jāsecina, ka bērni veselīgu uzturu – siltu un ar dārzeņiem – lielākoties mājās neēd. Tāpēc šāda uztura nozīme jāskaidro, un to nevar izdarīt, ja pusdienas neēd skolotāji, auklītes, audzinātāji, kuri ir piemērs bērniem. Pedagogi saka, ka viņiem nav naudas, lai pusdienas apmaksātu, tāpēc skolu vadībām jādomā, kā to finansēt. Bērnu attieksme pret ēdienu liecina, ka ģimenēs ir jāmaina, ka pagatavotais prasījies lielu ieguldīto darbu, kas jāciena.

Lai arī šo pavāru pārstāvētās iestādes veic pašvaldību atbalstītus iepirkumus, tie nav pavāru īpaši atzīti,

jo tur, kur par labāko tiek izvēlēts lētākais iepirkums, ne vienmēr dārzeni ir svaigi un kvalitatīvi. Pavāri teic, ka vēlētos sejt redzēt tos kompetentos ļaudis, kuri izstrādājuši iepriekš minētos Ministru kabineta noteikumus, – kā sadzīvot ar visām šīm kalorijām, uzturvērtību, veselīgu uzturu un cenu, turklāt to realizēt katru dienu. Procesi kontrolē PVD, un arī šajā iestādē katrs inspektors darbojas citādi, bieži vien – neizprotami. Taču ir vērts pacensties, lai apliecinātu savu māku un izdomu, turklāt iegādājoties preces no vietējiem zemniekiem.

Ieradušies bija ļoti dažādu izglītības iestāžu pavāri, sākot no tiem, kuri gatavo tikai pusdienas, līdz tiem, kuri “uzbur” četras ēdienreizes dienā.

Pirms piedalīšanās meistarklasē pretendentiem tika uzdoti vairāki jautājumi par viņu darbu. Diemžēl tikai trīs no 22 dalībniekiem atbildēja, ka bijusi iespēja apmeklēt kvalifikācijas celšanas kursus, tāpēc šāda, LLKC sagādāta iespēja, ir ļoti noderīga. Lielākā daļa uzskatīja, ka tieši no vietējiem produktiem ir iespējams sagatavot interesantus un veselīgus ēdienus, eksperimentējot un meklējot jaunas idejas, kuras sniedza šī meistarklase. Visi atzina, ka pasākumā vēlējās piedalīties, lai papildinātu savu receptu “arsenālu”, kā arī gūtu jaunas, profesionālas iemaņas un tiktos ar kolēģiem.

► 9. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

8. lpp.

Analizējot meistarklases norisi, dalībnieki izteica ļoti daudz konkrētu priekšlikumu un ideju, par ko turpmāk vēlētos uzzināt LLKC organizētajos semināros. Ceram, ka kaut kas no tā izdosies, jo pasākuma emocionālā gaisotne bija tāda, kas liek mūsu centram domāt par šī pieprasījuma reālu piepildījumu.

Guna Šulce, LLKC Lauku attīstības nodaļas projektu vadītāja: "Liels gandarījums par pasākumu. Šķiet, no Latvijas bija sabraukušas pašas radošākās skolu pavāres, kuras mājupceļā devās ar trīskāršu pozitīvisma devu. Prieks, ka viņas varēja saņemt izsmelošas atbildes uz visiem uzdotajiem jautājumiem. Ēriks Dreibants ir ļoti atvērts un pozitīvs cilvēks, un tāda ir arī restorāna komanda, kas rada patīkamu un nepiespiestu sajūtu. Domāju, ka pavāru meistarklase bija ļoti vērtīga vairāku iemeslu dēļ. Pavāres apguva jaunas gatavošanas tehnoloģijas un idejas skolēnu maltītēm. Viņām bija iespēja satikt kolēģes no citām Latvijas izglītības iestādēm un dalīties pieredzē par ēdināšanu. Meistarklase un Ērika stāstījums bija lieliska iedvesma pavāru turpmākajam darbam. Ikvienas profesijas pārstāvim ir būtiski sajust sava darba vērtību un gūt iedvesmu, kas ļauj darbam pievērsties ar lielāku spar un

prieku. Protams, nenovērtējama loma ir produktu kvalitātei, no kā ēdiens tiek gatavots. Ļoti labā līmenī to spēj nodrošināt Latvijas zemnieki."

Meistarklasē piedalījās LLKC biroju izraudzītie pavāri: Agrita Šaicāne (Alūksne, Strautiņu psk.), Alīda Logina (Balvi, Baltinavas psk.), Rita Macpane (Bauska, Stelpes psk.), Sandra Zaķe (Cēsis, Jāņmuižas PII), Ilona Andrēviča (Cēsis, Nītaures vsk.), Ināra Mukāne (Daugavpils, Kalupes psk.), Māra Melķerte un Gunita Baltiņa (Dobele, A. Brigades psk.), Dace Birzniece (Gulbene, Stāmerienas psk.), Anita Timofejeva (Jēkabpils, Biržu ipsk.), Irēna Pavļukeviča (Krāslava, Varavīksnes vsk.), Anita Klauberga (Kuldīga, Centra vsk.), Liena Stūre (Liepāja, Krotas Ata Kronvalda psk.), Anita Martinsona (Limbaži, Lādezera psk.), Elita Čerņenoka (Ludza, PII "Pasaciņa"), Tatjana Selma un Līga Čevere (Madona, PII "Saulīte"), Ina Smelcere (Preiļi, Jersikas psk.), Nellija Kiščenko (Rēzekne, Maltas vsk.), Dace Upmane (Saldus, Striķu psk.), Ilze Pētersone (Tukums, Tumes vsk.), Andra Kukjane (Ventspils, Puzes psk.).

Dace Millere,
"Lauku Lapas" redaktore

Foto: Māris Millers

AUGKOPĪBA

RISINĀJUMI LAUKAUGU AUDZĒŠANĀ SAIMNIECĪBU SĒJUMOS

Nu jau vairāku gadu garumā konsultanti sadarbībā ar lauksaimniekiem ierīko demonstrējumus saimniecībās, lai rastu risinājumus laukaugu audzēšanas tehnoloģijās gan integrētās, gan bioloģiskās saimniecībās.

Arī šogad LLKC augkopības konsultanti Valsts Lauku tīkla pasākuma "Ilgtspējīgu lauksaimnieciskās ražošanas pilotprojektu īstenošana laukopībā un dārzkopībā" ietvaros saimniecībās ierīkoja gan izmēģinājumus, gan demonstrējumus laukaugu sējumos. Demonstrējumus ierīko ar mērķi: demonstrēt lauksaimniekiem ražošanas tehnoloģiju pielietošanas labo pieredzi, ieviest jaunas ražošanas metodes un informēt ar iegūtajiem rezultātiem interesentus. Izmantojot demonstrējumus iegūtās atziņas, lauksaimnieki var paaugstināt saimniecību ražošanas ekonomisko efektivitāti. Tiek nodrošināta zināšanu pārnese starp zinātnieku, konsultantu un zemnieku. Demonstrējumos tiek salīdzināti vairāki varianti un novērtēta to ekonomiskā efektivitāte.

Demonstrējumus ierīko par lauksaimniekiem aktuālām tēmām, kuras tiek izvērtētas LLKC konsultatīvajā padomē augkopībā. Padomes sastāvā darbojas pārstāvji no dažādām organizācijām: Zemkopības ministrijas, Valsts augu aizsardzības dienesta, sabiedriskām organizācijām (ZSA, LOSP), zinātniskām iestādēm (LLU), saimniecībām un LLKC. Augkopības nozares speciālisti un lauksaimnieki izvērtē saimniecību atbilstību demonstrējuma ierīkošanas kritērijiem. Tikai saimniecībās, kas ir gatavas realizēt konsultanta un demonstrējuma zinātniskā vadītāja ieceres kāda tehnoloģiskā paņēmiena demonstrēšanā, var iegūt pārējām saimniecībām izmantojamus rezultātus.

► 10. lpp.

◀ 9. lpp.

Šogad piecās saimniecībās dažādos reģionos tika ierīkoti seši izmēģinājumi un demonstrējumi augkopībā.

Slāpekļa papildmēslojuma lietošana

Viena no saimniecībām, kas var nodrošināt precīzu demonstrējamo tehnoloģiju izpildi, ir LLU MPS "Vecauce". Šajā saimniecībā izmēģinājumos tika novērtēta slāpekļa papildmēslojuma lietošanas efektivitāte gan ziemas rapšī, gan ziemas kviešos. Lai paaugstinātu saimniecības ražošanas ekonomisko efektivitāti, viens no pasākumiem ir optimizēt augu barības elementu izmantošanos rapsim un kviešiem. Ziemas rapša sējumos izmēģinājumā novērtētas dažādas slāpekļa mēslojuma devas rudenī un pavasarī, novērtējot rapša biometriskos rādītājus un ražas daudzumu.

Savukārt ziemas kviešiem novērtēta augu diagnostikas metode – slāpekļa testera (N-testera) pielietošana – slāpekļa papildmēslojuma došanas laika un devas precizēšanai, kā arī salīdzinātas ziemas kviešu ražas un kvalitātes rādītāju atšķirības, pielietojot sēru saturošus mēslošanas līdzekļus. N-testeri lauksaimnieki izmanto, gan pielietojot precīzās lauksaimniecības metodes, gan mērinstrumentu izmanto kā palīgu lēmuma pieņemšanai slāpekļa devas precizēšanai. N-testera darbības princips balstīts uz slāpekļa un hlorofila saturu augā. Tomēr pieņemot lēmumu, lauksaimniekiem jāņem vērā arī meteoroloģiskie apstākļi, kas būtiski ietekmē auga spēju uzņemt augu barības elementus. Saimniecībā vasaras periodā organizēta lauku dienā dalībniekiem bija iespēja vizuāli novērtēt atšķirības starp variantiem. Būtiskas atšķirības 2015. gadā uzrādīja variants, kurā tika pielietots sēru saturošs mēslošanas līdzeklis, – augu krāsa bija tumšāka, un augi bija labāk attīstījušies. Rudens periodā novērtējot arī iegūto graudu ražu, konstatēts, ka tā ir augstāka, salīdzinot ar citiem variantiem, tomēr graudu kvalitāte bija zemāka.

Pākšaugu audzēšanas efektivitāte

Līdz ar Eiropas Savienības noteikto prasību ievērošanu platību maksājumu saņemšanā lauksaimniekiem viens no veidiem, lai nodrošinātu kultūraugu

dažādošanu un zaļināšanas nosacījumu izpildi, ir iekļaut sējumu struktūrā pākšaugu audzēšanu. Pākšaugi ir arī būtiska lopbarības sastāvdaļa. Tomēr vēl ir vairāki jautājumi, kas risināmi lauka pupu audzētājiem. Pagājušā gadā saimniecībā Ventspils novadā tika demonstrēta dažādu herbicīdu lietošanas efektivitāte, savukārt šogad Kuldīgas novada z/s "Akmeņkalni" – salīdzināti fungicīdi un to devas. Izvērtējot katra varianta efektivitāti, noteikta lauku pupu raža un aprēķināts bruto segums l.

Bioloģiskā saimniekošanas sistēmā lopbarībā būtiski nodrošināt lauksaimniecības dzīvnieku barības devas ar proteīnu bagātu lopbarību. Lai salīdzinātu dažādus pākšaugus, to audzē-

Lauksaimnieki iegūst zināšanas demonstrējumos

šanas ekonomisko efektivitāti, Preiļu novada z/s "Mucinieki" tika ierīkots demonstrējums pākšaugu sējumos. Demonstrējumā tika popularizēta bioloģiskās sojas pupu audzēšana, kā arī novērtēta zirņu un lauka pupu raža un proteīna saturs. Agroklmatiskie apstākļi 2015. gadā nebija labvēlīgi augstas sojas pupu ražas iegūšanai, tāpēc demonstrējums būtu jāturpina.

Kartupeļu slimību ierobežošana

Kartupeļu audzētāji Ozolnieku novada z/s "Amoliņi" ierīkotajā izmēģinājumā varēja novērtēt dažādas kartupeļu lakstu puves ierobežošanas shēmas integrētā augu aizsardzībā. Izmēģinājumā iekļautas divas kartupeļu šķirnes – 'Laura' un 'Verdi'. Salīdzināmie varianti izvēlēti, ņemot vērā saimniecībā pielietotās metodes, Valsts augu aizsardzības dienesta slimību brīdinājumu signālus, ekspertu ieteikumus, kā arī pēc datormodeļa VIPS. Gada meteoroloģiskie apstākļi neveicināja kartupeļu lakstu puves attīstību, tāpēc būtu nepieciešams pētījumus turpināt, tomēr šajā gadā varēja novērtēt citu kartupeļu lakstu slimību ierobežošanas iespējas.

Augsnes pirmssējas apstrādes metodes

Limbažu novada z/s "Jaunkarnas" uzsāks demonstrējumu ar mērķi salīdzināt dažādas augsnes pirmssējas apstrādes tehnoloģijas. Ziemas kvieši 'Zentos' tika sēti ar trīs dažādiem paņēmieniem: tradicionālu aršanu pirms sējas, augsnes apstrādi ar lobītajdiskiem un sēju, kā arī tiešsējā rugainē. Demonstrējuma ierīkošanā tika izmantota sējmašīna "Pottinger Terasem". Rudens periodā lauku dienā interesenti varēja novērot, ka ziemas kvieši labāk sadīguši bija variantā ar tiešo sēju. Tomēr demonstrējumā pavasarī un vasarā tiks novērtēti arī augu fitosanitārie apstākļi starp variantiem, kā arī pēc ražas novākšanas aprēķināta to ekonomiskā efektivitāte.

Lauka dienas un informācija

Saimniecībās lauku dienas tiek rīkotas, lai vairāk interesentu tiktu iepazīstināti ar demonstrējumu variantu atšķirībām un lauksaimnieki varētu apmainīties ar pieredzi. Dalība lauku dienās ir laba iespēja konsultantiem un zinātniekiem nodibināt kontaktus ar zemniekiem, kā arī iespēja lauksaimniekiem tikties savā starpā, pārrunāt, apmainīties uzskatiem un dalīties pieredzē. Interesentu atsaucība lauku dienās lielāka ir par tām tēmām, kas sniedz risinājumus aktuāliem jautājumiem kultūraugu audzēšanā. Plašu atsaucību 2015. gadā guva demonstrējums Kuldīgas novadā par lauka pupu audzēšanu, pasākumu apmeklēja 45 dalībnieki.

Katru gadu demonstrējumos iegūtie rezultāti tiek apkopoti izdevumā „Demonstrējumi augkopībā un lopkopībā”, tie pieejami LLKC reģionālajās nodaļās, kā arī LLKC mājaslapā www.llkc.lv.

Iepriekšējos gados ierīkoto demonstrējumu rezultāti pieejami LLKC mājaslapā izvietotā Lauksaimniecības izmēģinājumu un demonstrējumu datu bāzē. Sezonas noslēguma seminārs "Demonstrējumu rezultāti augkopībā 2015. gadā" notika 3. decembrī Ozolniekos.

Lauksaimniekiem un konsultantiem, piedaloties gan demonstrējumu ierīkošanā, gan apmeklējot lauku dienas, ir lieliska iespēja papildināt savas zināšanas un iegūt jaunas atziņas savas darbības pilnveidošanai. ■

Ilze Skudra, LLKC Augkopības nodaļas konsultante augkopībā

LAUKSAIMNIECĪBAS TEHNIKA

Foto: Jānis Kažotnieks

“AGRITECHNICA”- LIELĀKĀ LAUKSAIMNIECĪBAS TEHNIKAS IZSTĀDE PASAULĒ

Kā katru otro gadu, arī šogad laika posmā no 9. līdz 14. novembrim Vācijas pilsētā Hannoverē notika Vācijas Lauksaimniecības sabiedrības rīkotā lauksaimniecības tehnikas un aprīkojuma izstāde “Agritechnica 2015”.

Izstādē bija gan rekordliels dalībnieku, gan arī apmeklētāju skaits. Apskatīties uz 2907 dalībnieku piedāvājumu bija atbraukuši aptuveni 450 tūkstoši apmeklētāju. Izstāde ar savām 22 hallēm bija patiešām milzīga.

Viena no galvenajām izstādes pamattēmām ir palikusi nemainīga – kā pabarot pasauli? Lielākoties tiek runāts par ražošanas intensifikāciju – lielākas mašīnas, lielāka kultūraugu ražība utt. Ir gan arī tādi, kas iebilst, ka jau sen dzīvojam pāri savām iespējām, un resursi jāizmanto maksimāli efektīvi. Tomēr viedoklis par to, ka vēl joprojām intensīvi jākāpina ražība, duras cauri visai izstādes atmosfērai kā adats no siena maisa. Staigājot pa stendiem, šķiet, mēs esam pilnīgi aprakusi ar aizvien lielākas tehnikas ražošanu – tā dominē pilnīgi visur (17 korpusu arklis...). Neiedomājams metāla apjoms, kas pārvērsts par lauksaimniecības mašīnām. Un visa šī tehnika ir arī jāvelk. Tam nepieciešami aizvien lielāki traktori. Arī to ražošanai –

vairāk resursu. Bet kā vārdā? Lai lieku reizi apgrozītu un uzirdinātu augsni. Bet vai tas patiešām ir vajadzīgs, vai mums ir izdevīgi katru gadu sagraut augsnes dabīgo struktūru, un tad to atkal mēģināt atjaunot, izmantojot dažādus augsnes apstrādes agregātus lielākas ražas dēļ?

Ražotāji saka, ka tiešā sēja Eiropā nav piemērota un tai nav perspektīvas, tāpēc arī tāda tehnika faktiski nav pieprasīta un Eiropas tirgū ļoti minimāli pārstāvēta. Visā izstādē bija četras (!) vidējās klases tiešās sējas sējmašīnas (divas no Somijas) un kādas četras megaizmēra mašīnas. Viss pārējais tehnikas klāsts ir orientēts uz intensīvāku vai mazāk intensīvu augsnes apstrādi. Vai tas ir ilgtspējīgi un taupa resursus? Pārlicības par to, šķiet, nav pat ražotājiem, jo no tribīnes, paralēli visam, tiek teikts, ka mums jāstrādā maksimāli efektīvi, un saudzējot vidi. Tā arī palika lielākā vismaz man nesaprotamākā izstādes mīkla.

Saistībā ar smidzināšanu izstādē gandrīz katra sprauslu ražotājfirma prezentēja savu izgudrojumu – sprauslu, kas paredzēta lieliem darba ātrumiem (14 km/h). Tāpat jaunums ir arī sprauslas, kas saglabā faktiski nemainīgu smidzināto pilieniņu izmēru, arī mainot spiedienu. Tomēr stieņa horizontālo svārstību slāpēšana pagaidām ir joprojām patērētājam nepieejama,

bet, strādājot ar šiem lielajiem darba ātrumiem, tieši tā rada lielākās neprecizitātes izsmidzināšanas vienmērīguma nodrošināšanā. Līdz ar to atrisināta ir tikai daļa problēmas, un jautājums par smidzinātāja izmēra atbilstību apsmidzināmajai platībai paliek aktuāls vismaz līdz nākamajai izstādei.

Par spīti tam, ka tehnikas ražošanas un pārdošanas apjomos novērojama lejupslīde jau kopš 2013. gada, precīzā lauksaimniecība un procesu automatizācija ienāk tirgū aizvien plašāk. “Agritechnica 2013” šai tēmai bija veltīta vien puse no halles, šajā izstādē – trīs pilnas. Ar to jāreķinās.

Izstādes laikā bija iespēja iepazīties ar jaunākajām tendencēm lauksaimniecības tehnikas ražošanas un izmantošanas jomā, kā arī lauku uzņēmēju apmācības sistēmu Vācijā. Iegūtās atziņas pilnīgi noteikti papildinās esošo pieredzi un palīdzēs ikdienas darbu veikšanā. Noderīgākā no atziņām ir tā, ka lauksaimnieciskajam ražošanas procesam jau tuvākajā laikā ir jāmainās ar akcentu uz augsnes apstrādes minimālizāciju un resursu taupīšanu. Savukārt profesionālu speciālistu apmācības pamatnosacījums ir praktiska apmācība augstas klases speciālistu vadībā.

Jānis Kažotnieks, LLKC Inženiertehniskās nodaļas vadītājs

BRISELES GAITEŅOS

VĒRTĒ ZAĻINĀŠANAS PRASĪBU ĪZPILDI

EK institūcijas 2016. gada sākumā izvērtēs tiešmaksājumu un zaļināšanas pasākumu ieviešanas rezultātus dalībvalstīs un pēc tam sniegs priekšlikumus sistēmas vienkāršošanai. Zaļināšanas prasību izpilde un problēmas apspriestas novembrī notikušajā COPA–COGECA un Eiropas Komisijas darba grupā “Tiešmaksājumi un zaļināšana”. Tajā kā ekspertes no Latvijas piedalījās biedrības “Zemnieku saeima” pārstāve Maira Dzelzkalēja un Latvijas Zemnieku federācijas eksperte Agnese Hauka.

Vērtējot situāciju dalībvalstīs, secināts, ka, piemēram, Nīderlandē zaļināšana attiecas uz 15 tūkstošiem saimniecību, no tām 12 tūkstoši izmantojušas starpkultūras kā ekoloģiskas nozīmes platības. Pārējiem zemniekiem nebija jāievieš šī prasība, jo tie galvenokārt apsaimnieko zālājus. Ar starpkultūrām rodas lielas problēmas, jo agrā maijā ir neiespējami pateikt, kur un kad tās iesēs līdz noteiktajam termiņam – 30. septembrim. Portugālē jaunā ilggadīgo zālāju definīcija sagādā problēmas. Šajā valstī nezina, kā sistēma strādās 2016. gadā, jo ir mainījusies zālāju definīcija. Šogad lielākajai daļai zemnieku dažādošana nebija jāievieš, jo saimniecībās vairāk nekā 75% bija zālāji, bet pēc jaunās definīcijas tie vairs nebūs zālāji, bet gan lopbarības kultūraugi, uz kuriem attiecas dažā-

došanas prasība. Spānijā zaļināšanu ievieša ļoti vēlu, un tās prasības nepaspēja izskaidrot zemniekiem. Dienvidos ir prasība nodrošināt augu maiņu, nevis ieviest dažādošanu, jo šajā reģionā ir ļoti maz nokrišņu. Problēmas rada fakts, ka, piemēram, rīsus un lucernu nevar izmantot dažādošanā, jo ir vietas, kur aug tikai tā, un nav citu kultūraugu, ko izmantot dažādošanai. Spānijā 40% no atbalsta saņēmējiem ir iesaistījušies mazo lauksaimnieku shēmā, uz kuriem dažādošana neattiecas. Dānijā prasības pēc ekoloģiskas nozīmes platībām varēja izpildīt tikai ar starpkultūrām, bet šogad vēlā rudens dēļ tas nebija iespējams. Lietuvā ekoloģiskas nozīmes platību prasības bija galvenā problēma, jo šīs valsts zemniekiem bija tikai divas izvēles – papuve un slāpekli piesaistošās kultūras.

Par problēmām zaļināšanas prasību izpildē ziņoja arī citas dalībvalstis, un tika nosauktas vairākas problēmas, kas būtu novēršamas. Tā, piemēram, EK saņēma pārmetumus, ka daudzi noteikumi ieviesti par vēlu, līdz ar to tos nevarēja saprātīgi ieviest. Lauksaimnieki norāda, ka nepieciešami precizējumi ilggadīgo zālāju definīcijā, nepieciešama lielāka elastība prasību izpildē, jo zemnieki maijā vēl nevar pateikt, kad un kur tiks sētas starpkultūras. Kultūraugu dažādošanas prasības grūti izpildīt mazām specializētām saimniecībām. ■

PIEPRAŠĪJUMS PĒC AITU GAĻAS AUGS MĒRENĪ

Aitu skaits ES valstīs tuvāko divu gadu laikā būs stabils, ar kopumā nebūtisku pieaugumu, bet kazu skaits galai un kazu gaļas ražošanas apjoms ES nedaudz samazināsies. Par to spriests COPA–COGECA un EK prognozēšanas darba grupā “Aitas un kazas”, kurā kā eksperts no Latvijas piedalījās Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomes pārstāvis Kaspars Kļaviņš.

Pieprasījums pēc aitu gaļas tiek prognozēts kā pieaugošs, galvenokārt uz jēra gaļas rēķina. Tam pamatā ir veselīgu produktu patēriņa pieaugums un musulmaņu skaita palielināšanās Eiropā. Tiek prognozēts neliels cenas pieaugums jēra gaļai, neskatoties uz lētāko importa gaļu, kas galvenokārt tiek ieviesta no Jaunzēlandes. Produkcijas ražošanas pieaugumu var apdraudēt ekonomiskā – zilās mēles – slimība aitām. Nav skaidras pārliecības par šīs slimības apkarošanas metožu efektivitāti, jo atsevišķas valstis īsti netiek galā ar dzīvnieku vakcināciju. Latvijā praktiski šī slimība nav sastopama, bet jāpievērš uzmanība, lai to neievestu.

ES aitu un kazu gaļu importē vairāk nekā 200 000 tonnu gadā, eksportē – vairāk nekā 70 000 tonnu gadā. Jāsecina, ka Eiropā aitu un kazu gaļas ražošana ir salīdzinoši stabila nozare, paralēli attīstās arī kazu un aitu piena ražošana. Eksperts guva arī apstiprinājumu domai, ka Latvijā aitu audzēšanai ir labas

perspektīvas, īpaša niša redzama bioloģiski audzētiem jēriem.

Lai pieņemtu racionālus lēmumus, būtu jāsadarbjas gan ar “lielajiem” ražotājiem Lielbritānijā, Francijā, Īrijā, gan arī valstīs, kas attīsta un “kārtu” nozari, piemēram, Austrija, Horvātijā, Ungārijā. Svarīgākais Latvijā ir skaidri definēt aitu un kazu audzēšanu kā perspektīvu nozari un attiecīgi rīkoties. ■

copa * **cogeca**

european farmers

european agri-cooperatives

COPA–COGECA ir Eiropas līmeņa lauksaimnieku organizācija ES dalībvalstu lauksaimnieku pārstāvjiem komunikācijā ar lauksaimniecības politikas veidotāju EK un citām starptautiskām institūcijām. **COPA** dibināta 1958. gadā, **COGECA** dibināta 1959. gadā, un no 1962. gada abas organizācijas strādā apvienoti.

COPA ir pārstāvētas 60 ES dalībvalstu lauksaimnieku NVO un 36 partnerorganizācijas no Eiropas valstīm – Islandes, Norvēģijas, Šveices.

COGECA pārstāv 38 lauksaimnieku nevalstiskās kooperatīvu organizācijas no ES dalībvalstīm un partnerorganizācijas no Eiropas Ekonomiskās zonas valstīm.

COPA–COGECA biedru organizāciju intereses tiek aizstāvētas lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

CERĪBAS UZ PIENA TIRGUS ATDZĪVOŠANOS

Lai arī ES valstīs piena iepirkuma cenas ir zemas – praktiski visur zem pašizmaksas, tās ir stabilizējušās, daudzviet notikuši pat nelieli cenu kāpumi. Par piena tirgus situāciju spriests kārtējā COPA–COGECA Piena darba grupas sanāksmē, kurā kā eksperte no Latvijas piedalījās Latvijas Zemnieku federācijas pārstāve Silvija Dreijere.

Jaunākā informācija no ES dalībvalstu lauksaimnieku pārstāvjiem liecina, ka Vācijā cena ir palielinājusies par 1–2 centiem, un vidēji valstī tā ir 28 centi. Ir pārstrādātāji, kas maksā 30 centus, un ir vietas, kur cena ir tikai 24 centi. Piena ražošana ir saglabājusies pagājušā gada līmenī. Somijā cena ir zema – vidēji 37–38 centi, bet 1,5 centus no cenas piemaksā kooperatīvi no savām rezervēm, bet arī kooperatīvu uzkrājumi sāk izsīkt. Pieaug piena ražošanas apjomi, lai saimniecības varētu nodrošināt naudas plūsmu.

Lietuvā oktobrī cena ir cēlusies par 1 centu un ir 21 cents, ražošanu saglabājot pagājušā gada līmenī. Par cenu, kaut nedaudz, bet kaimiņi ir gandarīti, jo tā beidzot ir augstāka

par iepirkuma cenu Latvijā. Igaunijā ražošanas apjoma kritums šajā gadā ir viens no lielākajiem visā ES – par 4,6%, salīdzinot ar 2014. gadu. Samazinās arī govju skaits, un vidējā cena pašreiz ir 22 centi par piena kg. Polijā cena ir nedaudz kāpusi un saņiegusi 25 centus, bet ir reģioni, kur cena vēl arvien ir 20 centi. Ražošanas apjomi pienam ir palielinājušies par 2,2%, lai spētu nodrošināt ienākumu līmeni un nomaksāt rēķinus. Situāciju zemniekiem smagāku padara fakts, ka ir jāmaksā soda naudas par kvotu pārsniegšanu, kā arī vasaras sausums nav ļāvis visiem sagatavot rupjo lopbarību pietiekamā daudzumā.

Zviedrijā ražošanas izmaksas vēl arvien pārsniedz pašreizējo piena cenu, kas ir 31,7 centi, lai arī oktobrī tā palielinājās par 2%. Piena ražošanas apjomi ir samazinājušies par 0,2%. Dānijā 86% piena ražošanas saimniecību ir grūtības ar naudas plūsmu, lai arī piena ražošanas apjomi pēc kvotu atcelšanas ir palielinājušies par 3% un govju skaits palielinājies par 14 tūkstošiem. Piena cena pašreiz ir 30,3 centi. Daudzi zemnieki kārto dokumentāciju, lai kvotu soda naudas

varētu nomaksāt trīs gadu laikā. Lielbritānijā 74% saimniecību strādā ar zaudējumiem, cena ir aptuveni 30 centi par kg. Ražošanas apjomi ir palielināju-

šies par 4%, bet daudzas saimniecības restrukturizējas. Francijā augustā cena pakāpās uz 33 centiem, bet tagad ir noslīdējusi atpakaļ uz 30 centiem. Šīs cenas nemaz nenosedz ražošanas izmaksas. ■

Pēc COPA–COGECA ekspertu atskaitēm informāciju sagatavoja LLKC Apgāda vadītāja
Iveta Tomsone

UZŅĒMĒJDARBĪBA

GŪST IDEJAS JAUNIEŠU PASĀKUMU ORGANIZĒŠANAI

Zviedrijas pilsētā Malmē no 23. līdz 26. novembrim notika Sociālo inovāciju samits un konference “Towards Collaborative practice” par sociālās uzņēmējdarbības un jauniešu uzņēmējdarbības attīstīšanu un labo pieredzi šajā jomā. Pasākumos padalījās arī LLKC Lauku attīstības nodaļas projektu vadītāja Baiba Bērziņa, gūstot jaunas idejas turpmākajam darbam.

Jau šī gada vasarā tika izsludināts konkurss potenciālajiem konferences dalībniekiem. Tajā tika aicināti pieņemt speciālisti, kuri ikdienā strādā ar jauniešiem un uzņēmējdarbības veicināšanu. No visiem pieteikumiem tika izraudzīti divi Latvijas pārstāvji – Baiba no LLKC un Baltijas reģionālā fonda valdes locekle Ginta Salmiņa. Konferencē piedalījās 100 dalībnieki no 21 pasaules valsts, bet samītā, kur paralēli šai konferencē notika arī citas,

piedalījās vairāk nekā 300 dalībnieki.

Konferences laikā dalībnieki tikās ar vairākiem sociālajiem uzņēmējiem, kuri stāstīja par savu labo praksi – no Maltas, Lielbritānijas, Zviedrijas, Turcijas un citām valstīm. Dalībnieki varēja arī izvēlēties darba grupas, kurās strādāt un doties studiju vizītē pie dažādām organizācijām. Tā kā Baibas ikdienas darbs ir saistīts ar skolēniem un jauniešiem, šīs divas dienas tika veltītas, lai strādātu darba grupās par uzņēmējdarbības priekšmeta ieviešanu skolās, tika apmeklēta arī skola, kas šādu praksi īsteno Zviedrijā, un tika apgūti “Junior Achievement” skolēnu mācību uzņēmumu veidošanas pamatprincipi.

Konferences laikā tika prezentēti arī dažādi projekti, kas saistīti ar uzņēmējdarbību un jauniešiem, šī informācija apkopota arī unikālā grāmatā, kura tagad ir arī Baibas īpašumā, un tiks izmantota kā iedvesma nākotnes

Erasmus+

pasākumu organizēšanai.

Konferences atmosfēra bija ļoti radoša, pasākums noritēja vecā industriālā ēkā pie ostas, daudz laika tika atvēlēts kontaktu dibināšanai un citu dalībnieku iepazīšanai. Kopīgie pasākumi bija neformāli, atraktīvi un rosināja uz diskusijām.

Mājās no konferences Baiba atveda jaunas idejas jauniem skolēnu pasākumiem, kas palīdzēs karjeras izvēlē un pirmajiem soļiem uzņēmējdarbībā, idejas par uzņēmējdarbības spēlēm un tēmām, kuras var iekļaut LLKC programmās.

Ar savām idejām un iegūtajām zināšanām Baiba dalījās LLKC konkursa “Laukiem būt!” noslēguma pasākumā.

Konference tika organizēta “Erasmus+” programmas ietvaros. ■

LLKC Lauku attīstības nodaļa

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZŅĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2016. GADA JANVĀRĪ

[illegible]

Terminš, kura laikā var iesniegt pieteikumu,
iesniegumu vai atskaiti.

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@lkc.lv, laukutikls@lkc.lv

PIEREDZE

NO SPARĢELIEM UN ZEMENĒM LĪDZ CILVĒKŪ IZKLAIDĒŠANAI

Bušmaņu un Vinkelmaņu saimniecībā Vācijā cilvēkiem piedāvā ne tikai sezonas augļus un dārzeņus, bet arī plašas izklaides iespējas visu gadu.

Saimniecība “Buschmann&Winkelmann” atrodas netālu no Vācijas galvaspilsētas Berlīnes un apsaimnieko vairāk nekā 700 hektārus zemes. Saimniecības lielākās platības – ap 600 ha – aizņem sparģeļi, kam sezona, kā zināms, ir no aprīļa vidus līdz jūnija beigām. Vēl 40 ha tiek audzētas zemes ar sezonu maijā un jūnijā, 70 ha – mellenes, ko ievāc vasaras otrajā pusē, un 35 ha – rudens ogas ķirbji. Plašas platības ar dažādiem kultūraugiem, kam vajadzētu nodrošināt saimniecības mierīgu izdzīvošanu arī ziemas sezonā, ko saimnieki varētu izmantot atpūtai.

Taču tā nenotiek – uzņēmumā “Buschmann&Winkelmann” atpūtas nav. Visu gadu šeit tiek rīkoti dažādi svētki, izklaides, festivāli un ikdienā nodrošināta iespēja pensionāriem, ģimenēm ar bērniem un visiem pārējiem gardi paēst kārtīgus lauku labumus plašā restorānā, panašķēties ar saldējumu un kūkām turpat esošajā kafējnīcā, iepirkt dāvanas visai plašā suvenīru veikalā un iegādāties lauku ražojumus pārtikas veikalā. Ne tikai to vien – bērniem ir iespēja pavadīt laiku dažādās atrakcijās lielā spēļu laukumā, gan jaunas, gan vecākas paaudzes apmeklētāji var pārbaudīt attapību no salmiem būvētā labirintā, palūkot dzīvniekus mini zoo, izziņāt senas lauksaimniecības tehnikas ekspozīciju, noskaidrot, kā izskatās dažādi labības veidi un vēl, un vēl, un vēl.

Bušmaņu un Vinkelmaņu ģimenes radījušas burvīgu vietu ar daudzveidīgām atpūtas iespējām visu gadu pilsētniekiem, kam tīkama lauku vide, dodot pamatu arī mūsu pašu zemniekiem padomāt – varbūt vērts kādā piepilsētā radīt ko līdzīgu? Jo īpaši tādēļ, ka šī Vācijas saimniecība, lai gan visu savu bagātīgo piedāvājumu nav radījusi vienā dienā, bet sāka tūlīt pēc Berlīnes mūra krišanas 1990. gadā. Saimniecības dibinātāji ir dārznieks Jorgs Bušmanis un pārdevējs Ernsts Augusts Vinkelmanis. Abi kungi pirms 25 gadiem nolēma

Foto: Iveta Tomsone

No vāciešu iecienītā olu liķiera līdz pat liellopu gaļai un garšvielām – saimniecības veikalā ir plašs piedāvājums gardēžiem

Foto: Iveta Tomsone

Goda vietā dažādi darinājumi no ogām – aveņu krējuma liķieris, dzērveņu mērces, sīrupi un liķieri, dažādi izstrādājumi ar zemenēm, aronijām, melleņiem, ķirbjiem un citām ogām

atdzīvināt senās Bēlicas sparģeļu audzēšanas tradīcijas, kas te koptas kopš 1861. gada, bet tad bijušās Vācijas Demokrātiskās republikas pastāvēšanas laikā tika piemirstas.

Aizvadītā gadsimta trīsdesmitajos gados pašreizējās saimniecības vietā sparģeļi audzēti vairāk nekā 1000 ha platībā, jo te ir šim kultūraugam ļoti labvēlīgas augsnes. Sparģeļu audzēšana te atsākta 1991. gadā 11 hektāros. Tā kā pieprasījums pēc sparģeļiem bijis ļoti liels – kā atmin Hanna Bušmane, kas sparģeļus piegādājusi vietējam veikalam, cilvēki tos burtiski rāvuši

no rokām ārā, – bijis pamats hektāru skaitu gadu no gada palielināt. Ne tikai to vien – līdztekus attīstītas arī savas tirdzniecības vietas un pakāpeniski dota cilvēkiem iespēja braukt uz saimniecību raudzīt, kā norit darbs, un pašiem tajā piedalīties.

Ideja atvērt saimniecību pilsētniekiem pieder Antjei Vinkelmanei, kura 1995. gadā, studējot lauksaimniecību Humbolta universitātē, nolēma izstrādāt diplomdarbu “Tiešās tirdzniecības mārketinga stratēģija sparģeļu audzētājiem Brandenburgas zemē”.

Foto: Iveta Tomsone

**Bērnu priekam –
no salmiem
gatavots minjons**

◀ 15. lpp.

Diplomdarba izstrādei sameklēta Bušmaņa un Vinkelmaņa saimniecība, un visas labās idejas, kas tajā aprakstītas, ieviestas arī dzīvē. Taisnības labad jāsaka, ka Antje par Vinkelmaņa kundzi kļuva tikai 2000. gadā, kad viens no saimniecības īpašniekiem par labu atzina ne tikai jaunās speciālistes idejas un darbības, bet arī pašu Antji. Tā nu saimniecībā katru gadu tika ieviesta kāda maza, bet apmeklētājus piesaistoša izklaide – bērniem ēzēlis, ko pabužināt, spēļu laukums, tirdzniecības vietas gan pašā saimniecībā, gan Berlīnē, kur tagad to jau ir ap 100.

**Bušmaņa un Vinkelmaņa saimniecībā tapusi atrakcija –
no salmiem gatavotas figūras, tajā skaitā arī māja ar
visu iekārtojumu**

Lai piesaistītu cilvēkus saimniecībai ilgāk nekā tikai sparģeļu sezonā, 2004. gadā saimniecībā sāka melleņu audzēšanu, bet 2007. gadā ierīkoti pirmie hektāri zemeņu stādiem un ķirbjiem. Tagad pilsētnieki te var braukt un paši lasīt gan sparģeļus, gan zemenes, gan mellenes. Un rudenī tikt arī pie kāda ķirbja. Jāsaka gan, ka pilsētnieki, kas izaudzēto vāc savam patēriņam, nebūt nav galvenais darbaspēks Bušmaņa un Vinkelmaņa saimniecībā, – sezonas darbos te ik gadu nodarbina vairāk nekā 1000 cilvēkus, kuri te sabrauc ne tikai no Vācijas, bet arī Polijas. Viņu darbs ir ne tikai tikt galā ar lauku darbiem, bet arī ar pirmatstrādi un zināmā mērā – arī ar pārstrādi.

Sadarbojoties apkaimes zemniekiem, tiek radīts plašs visdažādāko produktu klāsts. Saimniecībā esošajā veikaliņā iespējams iegādāties gan sparģeļu degvīnu, visa veida ogu ievārijumus, sīrupus, uzlējumus, limonādes un vīnus. Ne tikai to vien – arī lauku olas, liellopu gaļu, pastētes, konfektes un vēl daudz visa kā.

Pārlūkojot Bušmaņa un Vinkelmaņa saimniecības piedāvājumu novembrī – izstaigājot pagalmu, kur no salmiem izveidotas dažādas skulptūras, novērtējot veikala un restorāna piedāvājumu, mini zoo un citus labumus – nemanot aizrit pāris stunda. Būtu vasara ar ražas laiku, ar dienu būtu par maz. Jācer, ka ar laiku arī Latvijā parādīsies saimniecība, kur vienkopus būs iespējams ne tikai tikt pie dažādiem lauku labumiem, bet arī izklaidēties un gūt ieska- tu zemnieku ikdienā. ■

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

LAUKU LAPA TAVĀ E-PASTĀ

Piedāvājam iespēju saņemt informatīvos izdevumus "Lauku Lapa" un "Zivju Lapa" Jūsu e-pastā! Lai pieteiktos izdevumu elektroniskai saņemšanai, sūtiet pieteikumu uz e-pastu: lauku.lapa@llkc.lv. Uz šo e-pastu varat sūtīt arī ieteikumus, kā mēs varētu pilnveidot "Lauku Lapa" un "Zivju Lapa".

Pieteikumā jānorāda:

Vārds, uzvārds; iestādes nosaukums, kuru pārstāvat; e-pasta adrese, uz kuru vēlaties saņemt izdevumu.

Lauku Lapa

Izdots SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" Apgādā
Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018
Tālrunis: 63050220
Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
"Lauku Lapa" redaktore Dace Millere
Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespēsts SIA "Talsu tipogrāfija"